

Diagnostika v dětské a dorostové adiktologii

Mgr. Bc. Vendula Brtníková
Konference Skálova institutu
24.6.2018

+ Adiktologická dorostová ambulance ADA+ Kladno

- 12 – 21 let
- uživatelé + rodinné systémy – návykových látek, návykové chování, nelátkové závislosti
- duální diagnózy, přidružené problémy, proměnlivá osobnost

+ Východiska léčby

- Národní Agentura pro zacházení s návykovými látkami (National Treatment Agency), zpráva z roku 2010 – 2011 - definice pojmu „problémové užívání návykových látek“ se u mladých lidí liší od definice pro dospělé
- Závislostní chování je důsledkem jiných závažných situací
- Podstata souvisí s celou osobností a s faktory, jako je nezralost, nízké sebehodnocení a problémy spojené s životním scénářem

+ Východiska léčby

- Recovery přístup, úzdava, potenciál úzdavy
- Psychoterapeutické pojetí
- Specifika dětské a dorostové adiktologie – nedobrovolnost v léčbě, odpor, nízká motivace k abstinenci
- Terapeutická práce se dlouhou dobu soustředí na jiná témata než je trvalá a důsledná abstinence
- Podpora pozitivních faktorů, které podporují klientovu spolupráci a mají vliv na jeho udržitelnost v terapii
- Rozpoznání potřeb klientů, jejich podpora, rozvoj a adaptace léčebného programu
- Cílem je zprostředkovat léčebný přístup tak, aby byli klienti schopni jej úspěšně absolvovat a profitovat z něj

Význam diagnózy

Co může pracovníkovi a klientovi přinést?

Porozumění

- Náhled do způsobu myšlení, cítění a chování
- Porozumění spouštěcím mechanismům a pomoc v následném vytvoření copingových strategií

Propojení

- Klient v tom není sám
- Edukace okolí ohledně klientovi diagnózy může posílit vztahy, zmírnit obavy a pomoci pochopit to, co jejich blízcí prožívají

Osvobození od viny

- Prožívání a chování je součástí diagnózy a ne součástí charakteru
- Klientovy reakce na svět nejsou špatné, ale jsou součástí těžkého stavu, kterým klient trpí

Efektivní léčba

- Pochopení problému zplnomocňuje klienta k tomu, aby s ním něco dělal
- Slyší to z úst autority

Motivace

- Touha po změně – tohle nejsem já, takhle to dál nechci

Úzkosti

- Tlak na přijetí toho, že klient není v pořádku
- Přijetí závažných problémů, které mají štítek

Stigma

- Strach z toho, jak bude klienta vnímat okolí

Bezmoc

- Role oběti
- Přehánění, zveličování
- Nad poruchou nemám kontrolu a nemohu uniknout, potřebuji lékaře a jiné odborníky

Ochrana před přijetím vlastního selhání

- Obzvláště u rodičů
- Nemám zlobivé dítě, které je výsledkem nedůsledné výchovy, ale nemocné dítě

Diagnostické nástroje pro děti a mladistvé

- Diagnostická kritéria MKN-10
- Diagnostická kritéria DSM-V
- Dotazníkové šetření:
 - www.adiktologie.cz > *evaluační centrum* > *Nástroje pro evaluaci* > *Přehled*
 - CRAFFT – rizikové chování u dětí a dospívajících
 - <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/586/3208/Dotaznik-CRAFFT-rizikove-chovani-u-deti-a-dospivajicich>
 - Škála osobnostních rysů představující riziko z hlediska užívání návykových látek (Substance Use Risk Profile – SURPS)
 - <http://adiktologie.cz/cz/articles/detail/586/1759/Skala-osobnostnich-rysu-predstavujici-riziko-z-hlediska-uzivani-navykovych-latek-Substance-Use-Risk-Profile-SURPS->

- Chenova škála závislosti na internetu

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/586/2005/Screeningovy-dotaznik-CAGE>

- Screeningový dotazník CAGE

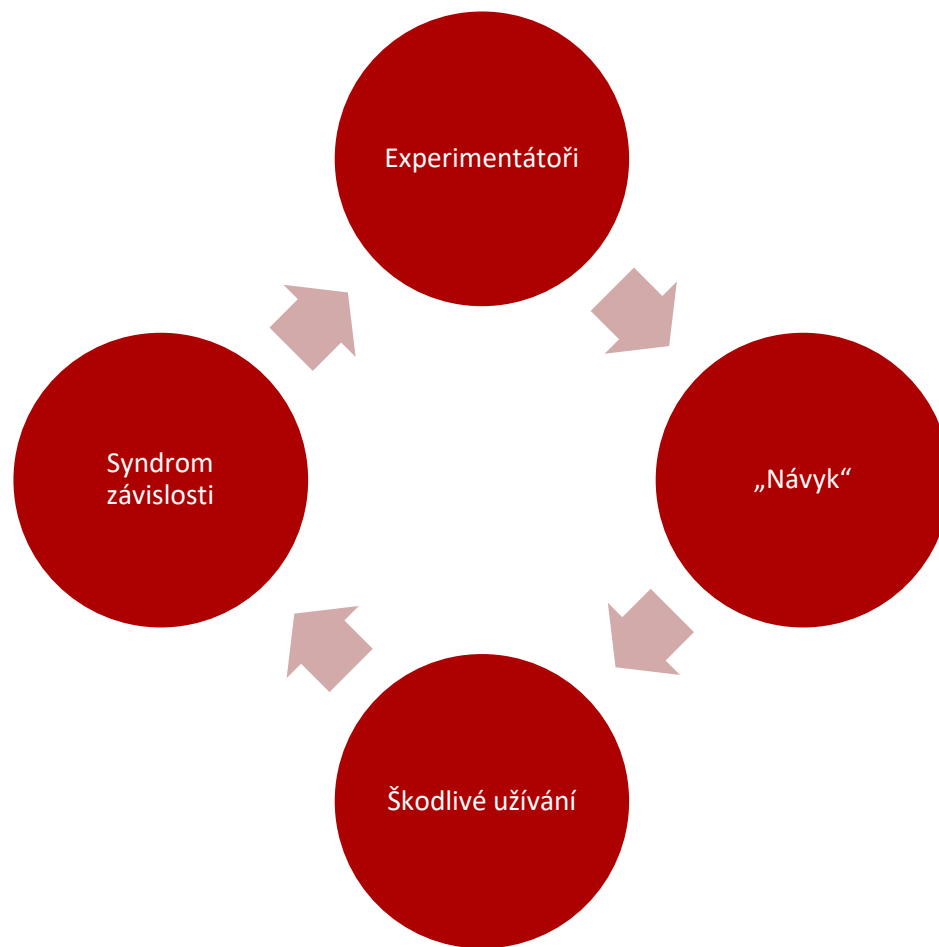
- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/586/2005/Screeningovy-dotaznik-CAGE>

- Skrínigový dotazník pro dospívající identifikující rizikové oblasti

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/586/2980/Skriningovy-dotaznik-pro-dospivajici-identifikujici-rizikove-oblasti>

+ Jde o slovíčkaření?

+ Diagnóza v kontextu léčby

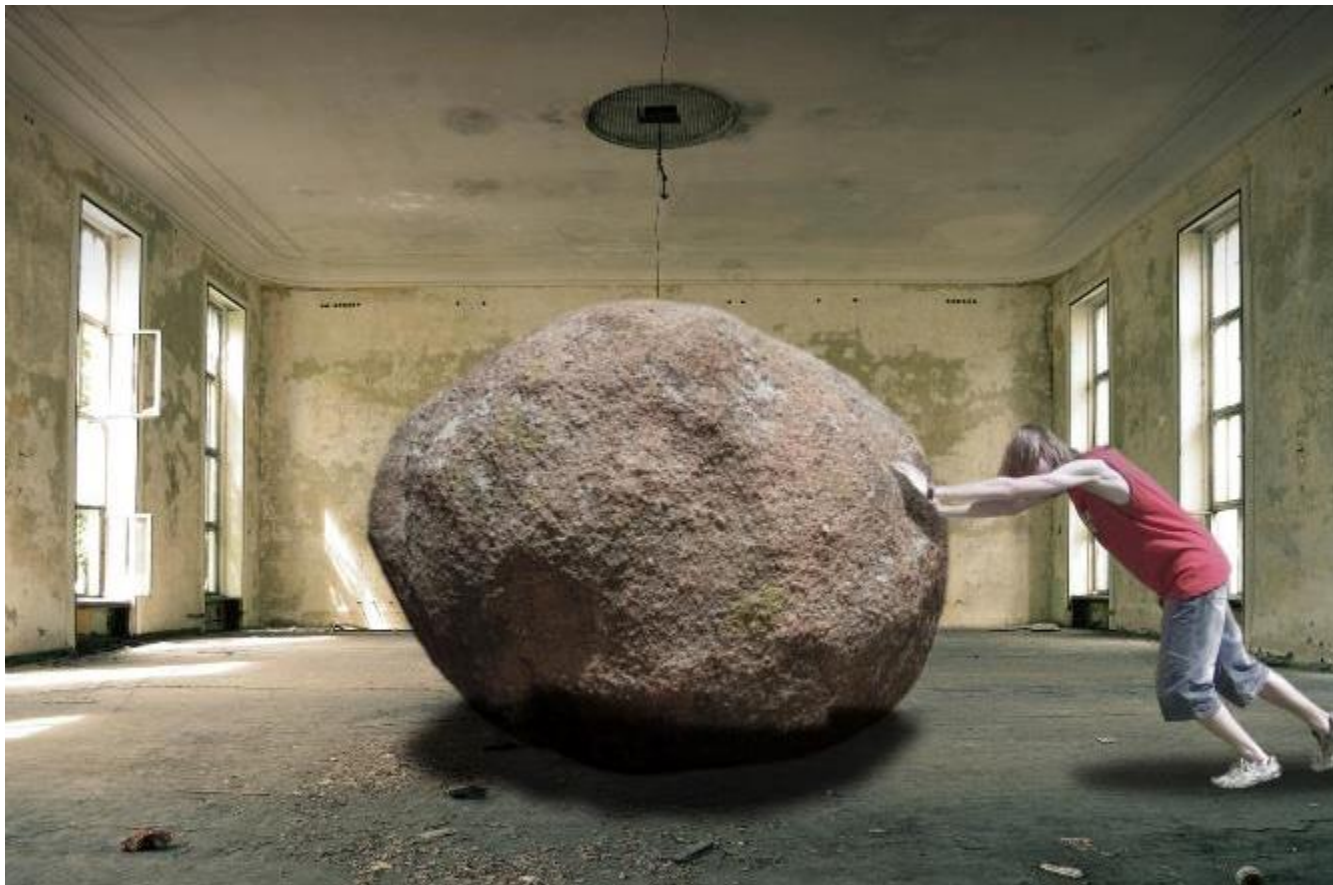
- Typ služby, ve které působíme, indikace do péče
- Význam diagnózy u mladistvých
- Adiktologická diagnostika je jen jedna část anamnézy klienta – psychiatrická, psychologická, trestněprávní, sociální, rodinná diagnostika a jiné
- Spolupráce s jinými institucemi, zjišťování informací

+ Východiska léčby

- Recovery přístup, úzdrava, potenciál uzdravy
- Specifika dětské a dorostové adiktologie – nedobrovolnost v léčbě, odpor, nízká motivace k abstinenci
- Terapeutická práce se dlouhou dobu soustředí na jiná témata než je trvalá a důsledná abstinence, témata v pozadí
- Podpora pozitivních faktorů, které podporují klientovu spolupráci a mají vliv na jeho udržitelnost v terapii
- Rozpoznání potřeb klientů, jejich podpora, rozvoj a adaptace léčebného programu
- Cílem je zprostředkovat léčebný přístup tak, aby byli klienti schopni jej úspěšně absolvovat a profitovat z něj
- Diagnóza.. proměnlivá ?

+ Co s diagnózou jako odborník...

- Důležité je, jak se na diagnózu díváme
- Nejedná se o štítek, ale o soubor symptomů
- Nepředstavuje člověka jako takového, ale jeho prožívání
- Není-li diagnóza následována vysvětlením dostupných léčebných postupů, může to způsobit zmatek a strach

Jana Palacha 1620,
Kladno

ada@zsi-kladno.cz

www.zsi-kladno.cz

Mgr. Bc. Vendula
Brtníková

brtnikova@zsi-kladno.cz

+

Adiktologická dorostová ambulance Ada+ ZSI Kladno